

Early Intervention Services

for Families with Children with Vision Impairment and Additional Disabilities

Fikri Çıktı6 (FÇ6)_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

This work is licensed under an [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

İçindekiler

ErISFaVIA Projesine Giriş

En İyi Uygulamalar Kılavuzu_FÇ6 (FÇ6=Fikri Çıktı6)

6.1 En İyi Uygulamanın Çerçevesi

A. Uygulanan Yöntem

B. Etkili Ağ (Networking) Oluşturma Uygulamaları

B1. Hibrit Eğitimin Tanımı (Çevrim içi ve Yüz Yüze Eğitim) ve
Eğitmenlerin Deneyimleri

B2. Katılımcıların Hibrit Eğitim Deneyimleri

6.2 En İyi Uygulama Örnekleri (Tüm Okullar ve Kuruluşlar)

A. Yansıtıcı günlükler ve vakaların gelişimi, Okullar, merkezler ve
kuruluşlarla ilgili vaka çalışmaları ve Atlas analizi

FÇ6_En iyi Uygulamalar Kılavuzu

ErISFaVIA Projesine Giriş

ErISFaVIA Projesine Giriş

Görme engeline ek engelleri/GEEE (vision impairment with additional disabilities) veya görme-ışitme engeli/Gİ (deafblindness) olan çocukların benzersiz ihtiyaçları vardır ve bu çocuklar ve ailelerine hizmet verirken kullanılan müdahale stratejilerinde uyarlamaların yapılması gereklidir. Erken müdahale hizmetleri, böyle çocukların sağlığı, eğitimi ve yaşam kalitesi için hayati öneme sahiptir.

ErISFaVIA projesi, görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan çocuklar için erken müdahale hizmetleri konusunda profesyonellerin nasıl eğitilmesi gerektiğiyle ilgilidir. Erken müdahale hizmetleri, zorlu programlardır ve yalnızca çok yetenekli ve eğitimli profesyoneller tarafından uygulanabilir. Bu anlamda ErISFAVIA projesi aşağıdaki hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır:

- Erken müdahale ortamlarında çalışan profesyoneller için bir eğitim programı geliştirmek,
- Görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan çocuklara yönelik erken müdahale fırsatları yaratmak,
- Görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan çocuklara yönelik üniversiteler, okullar ve dernekler arasındaki işbirliğini teşvik etmek ve,
- Görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan çocuklar için etkili erken müdahale hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik en iyi uygulamaları ve yönergeleri belirtmek.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

Erken müdahale hizmetleri ve görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan çocukların eğitimi konusunda hem akademik alanda hem de akademi dışında ortak ilgilere sahip araştırmacıların ve uygulayıcıların eşsiz beceri ve deneyimlerinin birleşiminden oluşan on kuruluş (Örneğin; üniversiteler, STK'lar, okullar) ErISFaVIA projesine dâhil edilmiştir ve yukarıdaki hedeflere ulaşmak için aralarında bilgi ve deneyimlerini paylaşmışlardır.

ErISFaVIA projesinin faaliyetleri, fikri çıktılarına, projenin yönetimine ve uygulanmasına göre dağıtılmıştır. Faaliyetler özellikle řu şekilde tanımlanabilir:

- a. Program iş birliği platformunun tasarlanması ve oluşturulması,
- b. Alan yazın taraması ve ihtiyaç değerlendirme çalışması,
- c. Eğitim materyali ve eğitim etkinlikleri,
- d. Yansıtıcı günlükler (reflective logs) ve anketler,
- e. Vaka çalışmalarının derlenmesi ve ilgili araştırma verilerinin detaylandırılması,
- f. En iyi uygulamalar kılavuzu (best practices guide),
- g. Yaygınlaştırma (dissemination) ve kullanma ve,
- h. Politika önerileri ve yönergeleri raporu (policy recommendations and guidelines report).

ErISFaVIA projesinde önerilen yöntem, yerel ve genel olmak üzere iki düzeydedir. Proje yönetimi ve uygulaması ile ilgili olarak, her yararlanıcı kendi zamanının ve kaynaklarının yerel yönetiminden sorumludur. ErISFaVIA projesinin genel stratejisi, proje hedeflerine ulaşmak için oluşturulmuş bir faaliyet planına dayanacaktır. Bu plan, kalite, zaman, finansman, riskler, fizibilite, fikri mülkiyet haklarının korunması ve yaygınlaştırılması dikkate alınarak, proje faaliyetlerinin izlenebileceği olası yolları içerecektir.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

Uzun vadede proje, görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan küçük çocuklara, onların ailelerine ve proje katılımcısı eğitim kurumları ile derneklere faydalar sağlayacaktır. Projenin, profesyoneller ve onların gelecekteki mesleki uygulamaları üzerinde önemli olumlu etkileri olması da muhtemel ve beklenendir. Eğitimli profesyoneller, proje sayesinde edindikleri bilgi ve becerilerle, geliştirilen eğitim materyallerini, derneklerinde, eğitim ve aile ortamlarında görme engeline ek engelleri ve görme-ışitme engeli olan çocukları ve ailelerini desteklemek için kullanabilirler.

Partner (Katılımcı) Kuruluşlar

Lider/yürütücü kuruluş: TESELYA ÜNİVERSİTESİ-UTH

Partnerler/katılımcı kuruluşlar:

- Babeş-Bolyai Üniversitesi
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi
- SYZOI-Görme Engeline Ek Engelleri Olan Çocukların Ebeveynleri, Velileri ve Arkadaşları Derneği
- Cluj-Napoca Görme Engelliler Lisesi
- Amimoni-Görme Engeline Ek Engelleri Olan Ebeveynleri ve Arkadaşları Panhellenik Derneği
- St Barnabas Görme Engelliler Okulu
- Ayşe Nurtaç Sözbir Günebakan Çok Engelli Görmeyen Çocuklar ve Ailelerine Destek Derneği (ÇEGDER)
- Münih Blindeninstitut (Körler Enstitüsü) / Maria-Ludwig-Ferdinand Okulu
- Mali dom-Zagreb Çocuklar ve Gençler için Gündüz Rehabilitasyon Merkezi

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

En İyi Uygulamalar Kılavuzu_FÇ6

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

En İyi Uygulamalar Kılavuzu_FÇ6

Bu fikri çıktıya dâhil olan tüm kuruluşların her biri uygulama aşaması boyunca toplanacak verileri analiz ettiği için, En İyi Uygulamalar Kılavuzunun geliştirilmesinde katkıları bulunmaktadır. Bu çıktıdan sorumlu lider kuruluş (Amimoni), katılımcı kuruluşlardan gelecek tüm bilgileri toplamaktan ve nihai kılavuzu İngilizce olarak geliştirmekten sorumludur.

Bu fikri çıktının amacı, görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan küçük çocukların ailelerine, çeşitli kuruluşların, okulların veya merkezlerin sunduğu iyi uygulama örneklerini toplamaktır. Bu iyi uygulama örnekleri, özellikle, hizmetler ve programlar açısından farklı kuruluşlar arasında etkin ağ oluşturmanın önemini ortaya koyacaktır. Görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan küçük çocukların aileleri için mevcut hizmetlerde kademeli iyileştirmeler için ağların kurulması, güncel alanyazın taramasına dayalı eğitimler ve materyallerin oluşturulması, ailelerin ve profesyonellerin ihtiyaçlarına dayalı tamamen yeni ürün ve hizmetlerin sunumlarını içerdiğinden FÇ6'nın inovasyon unsurlarını kapsadığı rahatlıkla söylenebilir.

En İyi Uygulamalar Rehberi, bir yandan ailelerin daha geniş fiziksel ve sosyal çevrelerini kontrol etme çabaları sırasında karşılaştıkları güçlükleri ve yaşadıkları benzersiz zorlukları vurgulayacak, diğer yandan da hem anne babalar tarafından evde hem de bir merkezdeki profesyoneller tarafından gerçekleştirilebilecek etkili müdahale örneklerini ortaya çıkaracaktır. FÇ6'nın yoğun içeriği nedeniyle, etkili erken müdahale hizmetlerinin ve programlarının, ailelere farklı sosyal destek kaynakları sağladığını, bu kaynakların da aileler üzerindeki stresin etkisini azaltabileceğini ve ebeveyn-çocuk etkileşimini ve dolayısıyla çocukların

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

gelişimini desteklediğini göstermesi beklenmektedir. Bu kılavuzun yararının muazzam olması beklenmektedir. Çünkü görme engeline ek engelleri veya görme-ışitme engeli olan küçük çocuklarla ilgili etkili iletişimin geliştirilmesine yönelik en iyi uygulamalara ve yönergelere dikkat çekmekte, onların kabulünü artırmaktır. Ayrıca, bunların daha geniş bir sosyal bağlama dâhil edilmelerini teşvik etmektedir. Tüm bu bilgiler, ErISFaVIA portalına Açık Eğitim Kaynakları olarak yüklenecektir ki bu da bilgi ve deneyimin aktarılabilirlik potansiyeli unsurunu karşılamaktadır.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

6.1. En İyi Uygulamaların Çerçevesi

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

A. UYGULANAN YÖNTEM

Erken müdahale programlarının uygulanması sırasında ortak **eylem araştırması** çerçevesi kullanılmıştır. Bu yöntemin bileşenleri, programları sırasında eğitim ortamları ile aile ortamları içinde ve bunlarla profesyoneller arasında gerçekleşmesi beklenen her düzeydeki etkileşimi içermeye kapasitesine sahiptir.

Eylem araştırması, katılımcıların kendi araştırma tekniklerini kullanarak, gerçek problemleri çözerek, uygulamayı geliştirerek ve yeni bilgiler oluşturarak kendi eğitim uygulamalarını sistematik olarak inceledikleri bir yöntemdir.

Eylem araştırması sürecinde dört farklı adım vardır:

- a. planlama,
- b. uygulama,
- c. gözlemlene ve
- d. yansıtma.

Bu adımlar bir döngü oluşturur ve nihayetinde birçok eylem araştırması döngüsü, benzer yapılandırılmış döngülerin bir sarmalına dönüşür. Bu sarmal, döngüler arasında kesin sınırlar olduğunu değil, uygulamalarda, anlayışlarda ve deneyimlerde devam eden bir öğrenme ve evrilme süreci olduğunu öne sürer (Drummond ve Themessl-Huber 2007; Kemmis, McTaggart ve Nixon 2014).

Kemmis ve McTaggart (1988) bu dört adımı bir döngüye ve nihayetinde bu döngüleri bir sarmala bağlayan dinamik bir tamamlayıcılık olduğunu öne sürerler:

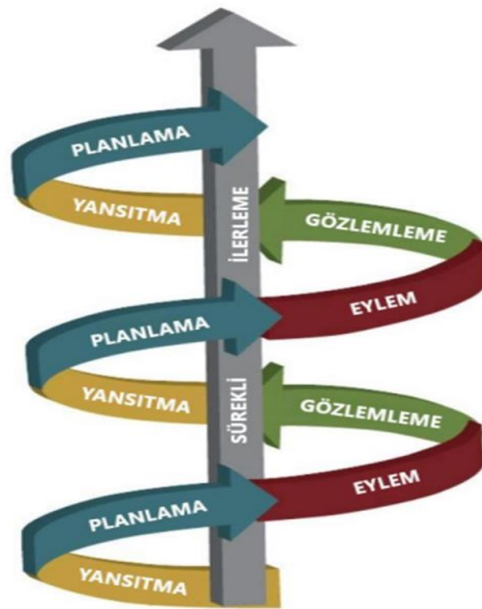
- Bir grup ve üyelerinin üstlendiği eylem araştırmasını yapmak,

- Hali hazırda olanları iyileştirmek için eleştirel olarak bilgilendirilmiş bir eylem planı geliştirmek,

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

- Planı uygulamak için harekete geçmek,
- Eleştirel olarak bilgilendirilmiş eylemin etkilerini, gerçekleştiği bağlamda gözlemek ve
- Bu etkileri, daha sonraki planlamanın, müteakip kritik olarak bilgilendirilmiş eylemin ve benzerlerinin bir temeli olarak, birbirini takip eden döngüler yoluyla yansıtmak.

Kemmis ve McTaggart (1988) tarafından tanımlanan bu gelişim döngüleri mevcut projede yer almış ve ErISFaVIA eğitim materyaline (Fikri Çıktı3-FÇ3) dayalı erken müdahale programlarının uygulanmasının temel taşı oluşturmuştur.

ErISFaVIA projesinin işleyişi, erken müdahale programlarını uygulayan tüm partnerlerin faaliyetlerine dayanmaktadır. Amimoni, Syzoi, St. Barnabas Okulu, Cluj-Napoca Görme Engelliler Özel Eğitim Lisesi ve Ayşe Nurtaç Sözbir Günebakan Çok Engelli Görmeyen Çocuklar ve Ailelerine

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

Destek Derneği, eylem araştırmasının dört farklı adımını belirlediler: ilgili yansıtıcı günlükleri doldurmak, ön ve ana aktiviteler olmak üzere iki seviyede uygulanan bir ağ, Eylem Araştırması Ağ Oluşturma Grubu (EAAOG), oluşturmak.

Ön aktiviteler, yansıtıcı günlüklerin sunum ve analizlerine (bkz. FÇ4) ve ana faaliyetler ise uygulamalara (bkz. FÇ5) atıfta bulunur.

Yansıtıcı Günlükler

Yansıtıcı günlükler aşağıdaki adımlardan meydana gelmektedir: a. Öğrenci profiline ilişkin bilgiler, b. Profesyonellerin müdahale planına ilişkin girdiler, c. Müdahale sırasında gerçekleştirilen eylemler, d. Müdahale sırasında profesyonellerin gözlemleri (yani çocuğun tepkileri, yanıtları, vb.) ve e. Profesyonellerin uygulamanın sonuçlarına ilişkin

görüşleri.

A. Çocuğun Profili

Çok engelli görmeyen-ÇEG çocuklarda iletişim becerilerinin gelişimi, tipik gelişim gösteren çocuklara karşılık gelenler ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde farklı olabileceği kanıta dayalı olarak ortaya konmuştur (Chen, 1999). Yukarıdaki popülasyonlar arasındaki temel farklardan biri, çok engelli görmeyen çocukların var olan engelleri ve gelişimsel sorunlar

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

nedeniyle çevrelerinden yeterli bilgi alamamalarıdır (McInnes ve Treffry, 1982). Bu nedenle, uygun ve etkili bir müdahale programına ulaşmak için çocukların dikkate değer güçlü yanlarını ve geliştirilmesi/desteklenmesi gereken yönlerini takip etmek ve vurgulamak son derece önemlidir. Bu önemli noktadan yola çıkarak, yansıtıcı günlüğün ilk bölümü çocukların profilleri için ayrılmıştır.

B. Planlama

Öğretmenlerin ve diğer profesyonellerin etkili müdahaleleri uygulamadan önce, çocuğun gelişimsel durumunu tüm alanlarda değerlendirmeleri gereklidir. Bunun için, profesyonellerin yönetim ve etkili gözlem açısından hazırlıklarını geliştirmek için yansıtıcı günlüklerdeki 'plan' bölümü, müdahale aşamasından önce gelmektedir.

C. Eylem ve Gözleme

Yansıtıcı günlüğün sonraki bölümü gözlemlerle ilgilidir. Gözlem, özgünlük ve geçerlilik taşıdığı için veri toplamanın 'favori' stratejilerinden biri olarak kabul edilir. Bir profesyonel, kapsamlı bir gözleme,

değerlendirilmesi amaçlanan davranışı tanımlayabilecek, kodlayabilecek, ölçebilecek ve analiz edebilecektir. Bu nedenle, yansıtıcı günlükte gözlemin ele alındığı bölüm, günlükler, saha notları, kontrol listeleri, video kayıtları, ses kayıtları, çalışma ekibiyle tartışmalar, değerlendirme etkinlikleri, çocuğun ürünleri (portfolyoda birer örneği yer alan) ve benzerleridir (Eames, 1990; McNiff, 1994; McNiff, Lomax ve Whitehead, 1996).

D. Yansıtma

Yansıtıcı günlükteki son bölüm, yansıtmaya büyük önem vermektedir. Bu prosedür sayesinde profesyoneller, kendi verileri üzerinde derinlemesine

FC6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

düşünme ve öğrencilerinin anlayışına, eğitim uygulamalarını iyileştirmeye ve müdahale programlarının yapısına ilişkin daha derin bir kavrayış elde etme fırsatına sahip olurlar (Feldman ve Minstrell, 2000). Bunlara ek olarak, yansıtma ile profesyoneller, çocukla olan etkileşimlerini detaylandırabilir ve 'yorumlayabilir', ayrıca iletişim seviyeleri ile etkileşimi ve iletişimi güçlendirmenin alternatif yolları konusunda daha bilinçli ve duyarlı hale gelebilirler.

Kaynaklar

- Chen, D. (1999). Learning to communicate strategies for developing communication with infants whose multiple disabilities include visual impairment and hearing loss. *reSources*, 10(5), 1-10. Published by California Deaf-Blind Services.
- Drummond, John S., & Markus Themessl-Huber (2007). The cyclical process of action research: The contribution of Gilles Deleuze. *Action Research*, 5(4), 430-448. doi:10.1177/1476750307077317.
- Eames, K. (1990). Growing your own: Supporting the development of action researchers within an action research approach to whole-school development. *British Journal In-service Education*, 16, 122- 127.

- Feldman, A., & J. Minstrell, J. (2000). Action research as a research methodology for the study of the teaching and learning of science. In A.E. Kelly & R.A. Lesh (Eds.), *Research design in mathematics and science education* (pp. 429-55). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner* (3rd ed.). Victoria, Australia: Deakin University.
- Kemmis, S., McTaggart, R. & Nixon, R. (2014). *The action research planner: Doing critical participatory action research*. Singapore: Springer Science.
- McInnes, J. M., & Treffry, J. A (1982). *Deafblind infants and children*. Toronto: University of Toronto Press.
- McNiff, J. (1994). *Action research- Principles and practice*. Macmillan Education Ltd.
- McNiff, J., Lomax, P., & Whitehead, J. (1996). *You and your action research project*. London: Routledge.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

B. ETKİLİ AĞ (NETWORKING) OLUŞTURMA UYGULAMALARI

Eğitim veren kuruluşlar (BlindenInstitute ve Malidom) tarafından, projenin başlangıcında öngörülmeyen Hibrit Eğitim (çevrim içi ve yüz yüze) deneyimlerini açıklamaları istenmiştir. Ayrıca, eğitimlere katılan tüm öğretmenler, fikri çıktı koordinatörü tarafından hibrit eğitimden elde ettikleri deneyimlerini ifade etmek için hazırlanan deneyim formunu yanıtlamışlardır.

Başlangıçta Covid-19 pandemisi nedeniyle meydana gelen kısıtlayıcı koşullarla başa çıkmak için benimsenen yenilik (hibrit eğitim), verilen eğitimin bilgi tabanını geliştiren eğitim uygulamalarında yenilikçi yaklaşımlara yol açmış, elde edilen ağı zenginleştirmiş ve eğitim içeriği üzerinde düşünme fırsatını arttırmıştır. Bu faaliyetlerin sonuçları aşağıdadır.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

B1. Hibrit eğitimin tanımı (Çevrim içi ve Yüz yüze eğitim) ve öğretmenlerin deneyimleri

A. Münih Körler Enstitüsü/Maria-Ludwig-Ferdinand-Okulu

Aşağıda Münih Körler Enstitüsü/Maria-Ludwig-Ferdinand-Okulu'nun vermeleri gereken eğitimlerle ilgili deneyimleri yer almaktadır:

Ana Hat

Pandemi nedeniyle, olması gereken tarihte Münih'te planlandığı gibi bir eğitim haftası düzenlemek mümkün olmamıştır. Malidom'dan meslektaşlarımız ve projenin lider/yürütücü kuruluşu ile birçok görüşmeden sonra, çevrim içi atölye çalışmaları/sunular düzenlemeye karar verilmiştir.

Teknik Zorluklar

Kurumumuz çevrim içi toplantılar için yalnızca 'Teams' programını kullanmıştır ve bu program çok sayıda harici katılımcıyı eğitime dâhil etmemize izin vermemiştir. Bu yüzden çok sayıda katılımcıya izin verecek başka bir programa geçmek zorunda kalınmıştır. Bu nedenle 'Zoom' programı satın almak ve bazı meslektaşların kişisel desteğiyle bu programda bir eğitim yapmak gerekliliği oluşmuştur. Bu meslektaşlarımız ayrıca çevrim içi atölye çalışmaları sırasında teknik açıdan destek olmuşlar, böylece öğretmenler kendi içeriklerine odaklanabilmişlerdir.

İçerik Zorlukları

Öncesinde Malidom'dan meslektaşlarımızla atölyelerimizin içeriğinin ne

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

olması gerektiğini tartışmamız ve ardından kurumumuzdaki farklı bölümlerden, bu konularda uzman olan meslektaşlarımızla konuşmamız gerekmiştir. Böylece çalıştaylarımız için aşağıdaki temel konular üzerinde anlaşma sağlanmış oldu:

- Tanı/İşlevsel görmenin değerlendirilmesi
- Birden çok engeli olan çocuklar için erken müdahale ilkeleri-bir video vaka çalışması
- Görmenin somut terimlerle tanıtılması
- Görmeyen çocukların gelişimi ve desteklenmesi
- Konuşamayan çocuklarla iletişimin planlanması, Bölüm I ve II

Teori ve pratik arasında iyi bir denge kurmaya ve atölyeleri olabildiğince ilginç hale getirmeye çalıştığımız için hazırlıklar çok zaman almıştır. Dijital (uzaktan ya da çevrim içi) etkinliklerde katılımcıların dikkatini çekmek çok daha zor olduğundan, birçok pratik örnek ve fotoğraf, video, materyal gösterimi gibi farklı araçları dâhil etmeye çalıştık.

Tabii ki İngilizce konuşmak da büyük bir zorluk olduğundan, katılımcılardan doğrudan geri bildirim olmamasına da alışmak biraz zaman almıştır.

Genel olarak, yapılan tartışmalar, çevrim içi atölye çalışmalarının teorik bilgiler verebildiğini, ancak 'uygulamalı' konularla ilgili olarak, pratik alıştırmaları ve geri bildirimleri kaçırdığımızı göstermiştir.

Sonuç

2021 sonbaharında Münih'te katılım günlerini gerçekleştirebildiğimiz ve çevrim içi atölyelerde tartışılan içerikleri bir kez daha

derinlemesine çalışabildiğimiz için çok memnun olduk.

Özellikle görme ya da genel olarak öz-farkındalık konusunun tanı ve desteklenmesine yönelik çeşitli materyallerin ele alınması ve birden fazla engeli olan çocuklarla doğrudan karşı karşıya gelerek yemek

FC6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

yenmesi birçok meslektaşımız için çok önemliydi. Başka bir önemli bir nokta ise, çeşitli ortak kurumlar tarafından sağlanan vakaların denetimi ve müdahalesi olmuştur.

Çevrim içi etkinlikler, COVID-19 kapsamında bir ERASMUS projesi çerçevesinde birbirleriyle iletişim kurmanın ve teorik içerik üzerinde çalışmanın bir yolu olabilir. Avantajları, daha fazla sayıda katılımcının bu çevrim içi etkinliklere katılabilesidir. Ancak, yöntemler, malzemeler ve koşullar/çerçevedeki en iyi uygulamalar gibi Erasmus+ projemizde merkezi öneme sahip pratik içerikler, yalnızca yüz yüze yapılan etkinliklerle deneyimlenebilir ve yansıtılabilir.

B. Mali dom-Zagreb Gündüz Çocuk ve Genç Yetişkin Rehabilitasyon Merkezi

Pandemi sırasında etkinlikler, eğitimler, konferanslar düzenlemek ve hatta ortak kılavuzlar yazmak gerçekten zorlu olmuştur. Bu zorluk, sadece bunu yüz yüze yapmanın mümkün olmamasından değil, aynı zamanda işin bütün yönleri çok değiştiğinden, tüm olağan görevlere farklı yaklaşımlar gerektirmesinden ve çok daha fazla zaman almasından kaynaklanmıştır. Bu yeni durum ve yeni iletişim yolları sadece bizim için değil, aynı zamanda projeye dahil olan tüm öğretmenler, yeni duruma büyük ölçüde uyarlanması gereken düzenli görevlerini organize etmekte zorlanmışlardır.

Ayrıca, doğrudan iletişim eksikliğinden, materyallerin hazırlanmasında, videolarda, velilerle görüşmede çok daha fazla zaman harcanmasından

herkes

etkilenmiştir. ErISFaVIA projesi için verilen eğitimlere gelirse, onları çevrim içi zamana uyarlayabilmek için nasıl sunulacağına ve yapılandırılacağına dair tüm konsepti değiştirmemiz gerekmiştir.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

Tabii ki, hepimiz bu durumun neredeyse iki yıldır içinde olduğumuzdan, bugün bunlar hakkında yazarken, durum biraz farklı görünmektedir. Çünkü, var olan şartlar nedeniyle, hepimiz, çevrim içi etkinlikler ve konferanslar düzenleme konusunda çok deneyimli olmak zorunda kaldık. Artık eğitimlerden en iyi sonucu ve çıktıyı almak için çevrim içi platform aracılığıyla neyin, nasıl mümkün ve yapılabilir olacağını anında düşünebilmekteyiz. Ama bunu proje için yapmamız gerektiğinde, durum bizim için hala oldukça yeniydi ve eğitimin çevrim içi versiyonu için yapısında olması gereken uyarlamaların yanı sıra, materyal ve eğitimlerin tamamen hazırlanması da çok zaman almıştır. Bu nedenle, projenin lideri/yürütücüsü Teselya Üniversitesi ve eğitim verecek kuruluşlardan diğeri, ortak Münih Körler Enstitüsü/Maria-Ludwig-Ferdinand-Okulu (Blindeninstitutstiftung) ile birlikte, eğitimlerin katılımcıların programına daha kolay uyması için kısaltılması ve ayrıca kendi aramızda (Blindeninstitutstiftung ve Mali dom) paylaştığımız daha spesifik konuların olması gerektiğine karar verilmiştir.

Eğitimin çevrim içi kısmını, mesleki ilgilerine ve önerilen zaman çizelgesinde eğitim vermeye uygunluklarına dikkat ederek Kılavuzun yazımında yer alan Mali dom'daki profesyoneller arasından kimin yapacağını seçimi için ortak karar alınmıştır.

Süreç zorlayıcı olmasına rağmen zamanla daha iyi hale gelmiştir ve kesinlikle uygulamalı deneyimden yoksun olmamıza rağmen, eğitimlerin çevrim içi versiyonundan özellikle faydalandığımız bazı şeyler olmuştur.

En büyük faydaları, daha fazla katılımcının dahil olabilmesi ve proje kapsamında hazırladığımız kılavuza ek olarak, programın uygulanmasında kullanılacak video klipler gibi ek materyaller oluşturmak zorunda olmamızdır. Ayrıca, tabii ki, sonunda biraz da olsa yüz yüze eğitim alabildiğimiz için mutlu olduk ve böylece tüm içeriği yüz yüze birlikte gözden geçirebildik. Zira yüz yüze eğitim yoluyla yapılması gereken birçok unsur olduğunun farkındaydık.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

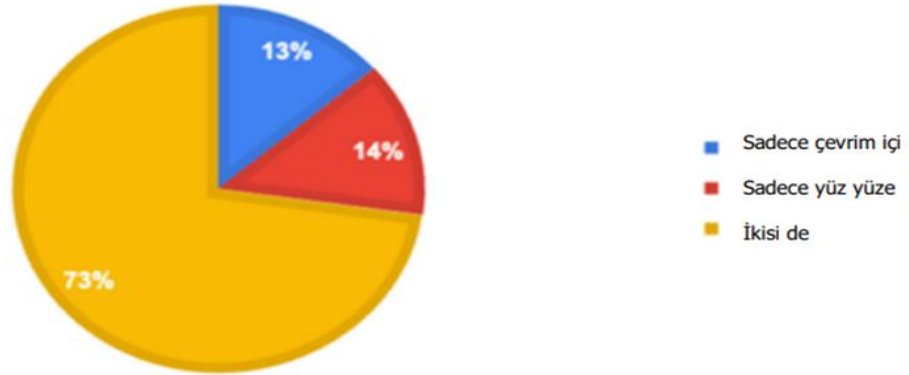
Bununla birlikte, pandemi yüzünden bu eğitim modeline itilmiş olsak da bu durumdan kendimiz de çok şey öğrendiğimizi düşünüyoruz. Sadece çevrim içi platformlar ve bunların nasıl kullanılacağı hakkında değil, aynı zamanda çevrim içi eğitimin nasıl yapılandırılacağı, bilgiyi çevrim içi platform aracılığıyla paylaşmanın en iyi yolunun ne olduğu ve bu yolun gelecek için ne gibi faydaları olabileceği hakkında birçok şey öğrendik. Bunun, gelecekteki eğitimlerin konseptini düşünmemize kesinlikle yardımcı olduğunu düşünüyoruz. Zaman ve kaynak tasarrufu nedeniyle daha fazla öğretmene ulaşılabileceğinden, gelecekte hibrit eğitimlerin bir seçenek olacağı inancına meyilliyiz. Ancak aynı zamanda projenin eğitim planını tamamlayan ve insanların ağ oluşturmasını ve paylaşmasını sağlayan yüz yüz yüze eğitimin hiçbir zaman ihmal edilmemesi gerektiğine inanıyoruz.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

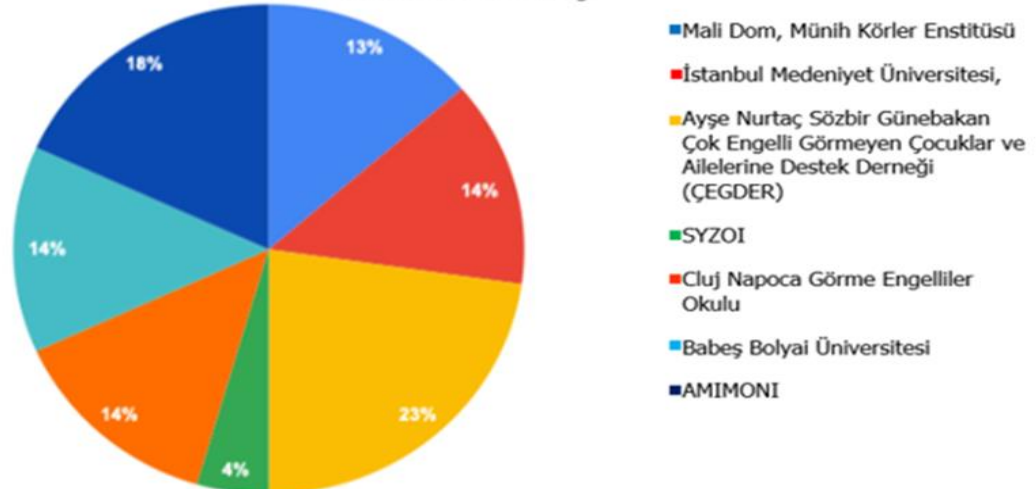
B2. Hibrit eğitimin tanımı (çevrim içi ve yüz yüze eğitim)-Katılımcıların deneyimleri

Verilen toplam yanıt: 22 kursiyer

NE TÜR BİR EĞİTİME KATILDINIZ?

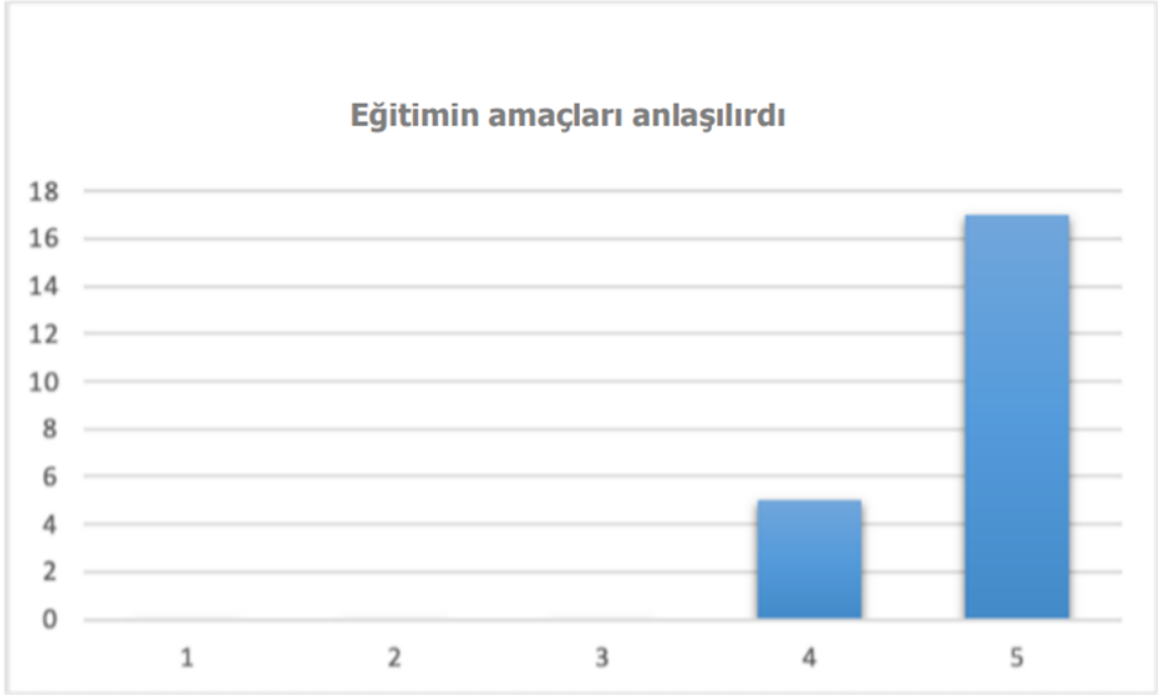

PARTNER KURULUŞ

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

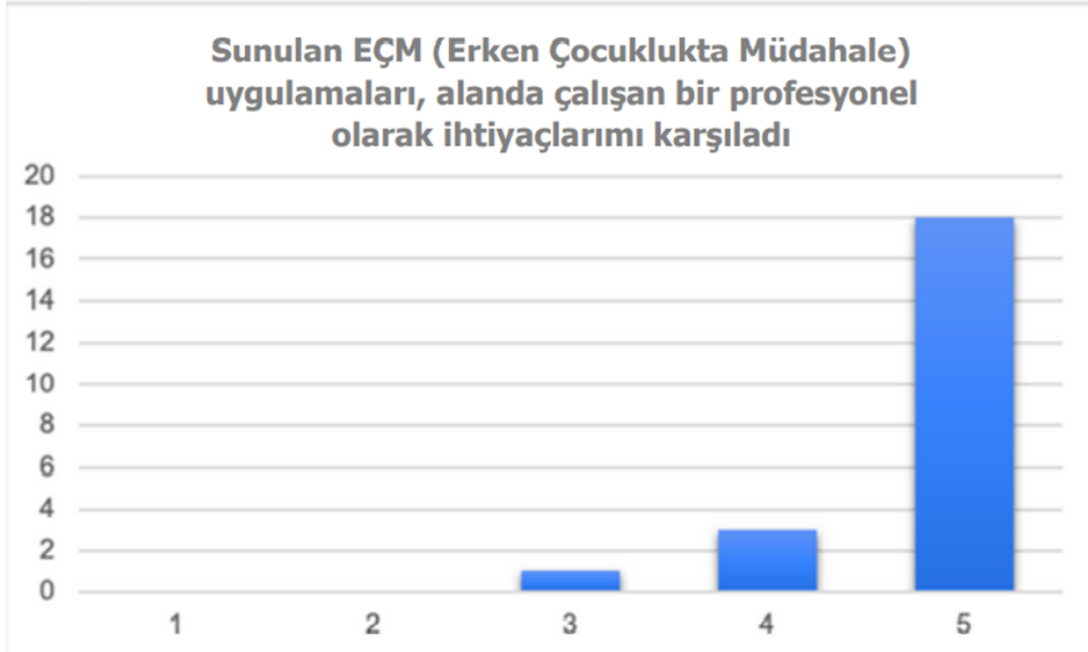
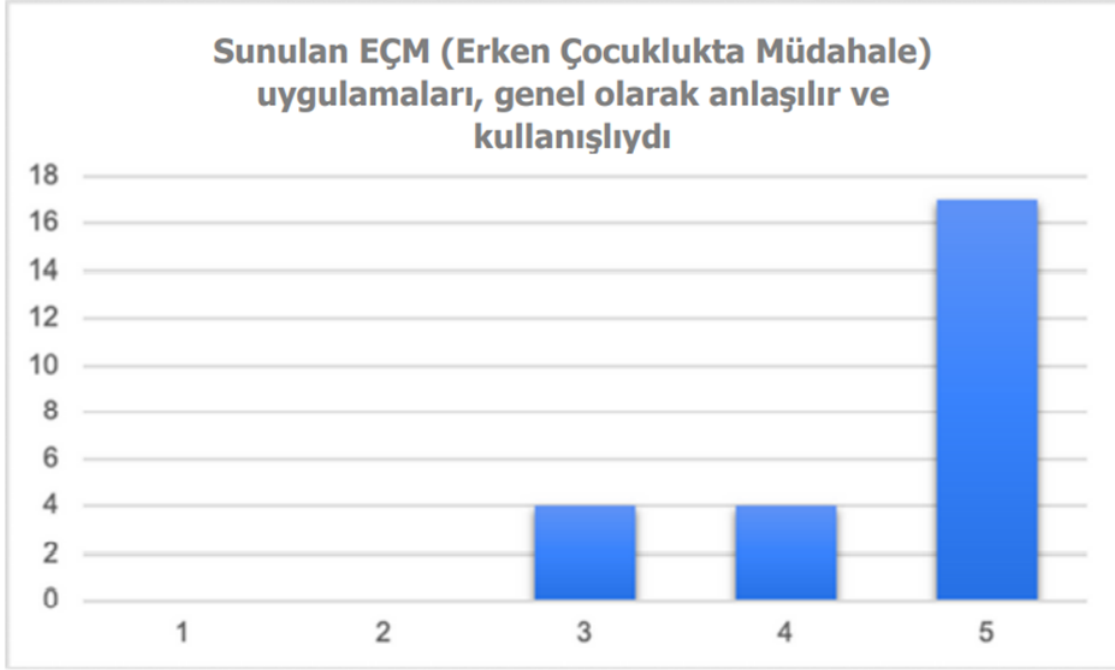

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

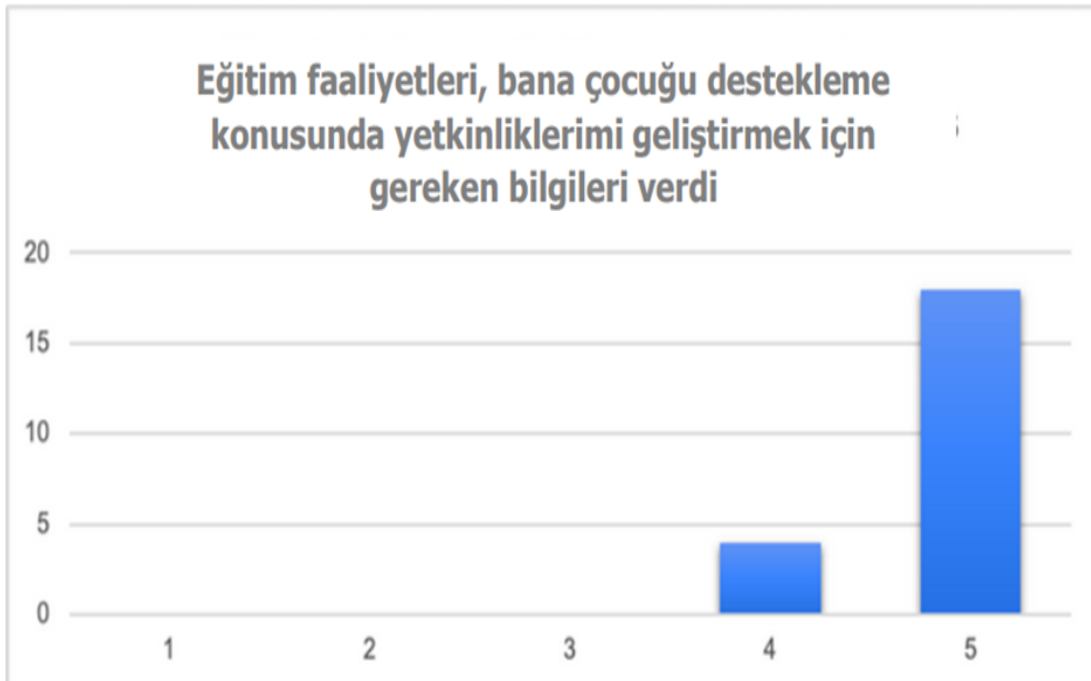

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

HİBRİT EĞİTİM

Eğitim alan kişilerin, uygulanan Hibrit Eğitim yöntemiyle ilgili deneyimlerinden alınan geri bildirimlerin ana hatları (Erken Çocuklukta Müdahale-EÇM hizmetleri için sunulan, öğrenilmiş iyi örnekler ve yöntemler, eğitim sürecine ilişkin genel deneyimler)

Çevrim içi Eğitim

- Yöntemlere ve uygulamalar teorik yaklaşım.
- Kullanışlı araçlar (örn. Halliwick yüzme konsepti)
- Derin teorik bilgi edinilmesi (örn. görsel fonksiyonun uyarılması, ÇEG çocukların beslenmesi, motor becerilerin ve iletişimin uyarılması için stratejiler)
- Eğitim materyali için yeni fikirler

Yüz yüze Eğitim

- Pratik örnekler ve uygulama
- Aile müdahale yaklaşımı
- Deneyimsel/ deneyime dayalı öğrenme
- Değerlendirme yöntemlerinde pratik yaklaşım
- Bireyselleştirilmiş aile planı ve bireysel destek planı
- Multidisipliner ekiplerde çalışma ve iş birliği yapma tecrübesi
- Diğer uzmanlık alanlarındaki üyelerle çalışmak
- Ebeveynlerin aktif katılımı

- Pandemi şartına uyarlanmış yeni öğrenme yaklaşımı
- Çevrim içi eğitimin hikayeler, videolar, resimlerle zenginleştirilmesi
- Akran öğrenimi
- Net apk bilgi/anlama
- Ebeveyn ve bebekle nasıl etkileşime geçileceğini öğrenmek
- Bilişsel gelişim alanı, beyin gelişimi ve prematüre/erken doğumla ilgili bilgi ve uygulama örnekleri

- Video analizinin faydası
- Meslektaşlarla bilgi ve fikir alışverişi
- Çok kültürlü deneyim/ diğer ülkelerdeki meslektaşlarla tanışmak, bir araya gelmek
- Akran öğrenimi
- Pandemi ile ilgili zorluklar hakkında tartışmak
- Malidom ve Blindeninstitüt'teki programları yakından tanımak ve deneyimlemek
- Öğrenilmiş spesifik uygulamalar hakkında yansıtma yapmak

KATILIMCILARIN İFADELERİ

"Öncelikle, kendimi mutlu ve şanslı hissediyorum, çünkü hem çevrim içi hem de yüz yüze eğitime katılıp saatlerce eğitim aldım."

"Erken müdahalenin diğer ülkelerde nasıl uygulandığını ve ailelerimiz için programımızı daha iyi duruma nasıl getirebileceğimizi görme fırsatı veren eşsiz çok kültürlü bir deneyimdi"

"Tüm bu deneyimden keyif aldığımı söylemeliyim. Eğitimleri pratik ve faydalı buldum. Bu deneyim bize farklı ve başka birçok perspektiften bakarak daha iyi vaka çalışmaları ve etkinlikler tasarlamamızda yardımcı oldu"

"Bana faydalı bilgi ve araçlar sağlayan ve diğer ülkelerden meslektaşlarımla fikir alışverişinde bulunma imkânı veren keyifli bir tecrübeydi"

"Ben hem çevrim içi hem de yüz yüze eğitime katılma fırsatına sahip olduğum için gerçekten çok mutluyum. Ayrıca bilgi ve tecrübelerini paylaşırken gösterdikleri cömertlik ve eğitim alanlara karşı destekleyici tutumlarından dolayı tüm öğretmenleri tebrik ediyorum. Çok iyi iş çıkardılar!"

"Hibrit eğitim çok iyi bir şekilde düzenlenmişti. Bilgiler açık ve tutarlıydı"

6.2. İyi Uygulama Örnekleri (Tüm Okullar ve Kuruluşlar)

A. YANSITICI GÜNLÜKLER VE VAKALARIN GELİŞİMİ, OKULLAR, MERKEZLER VE KURULUŞLARLA İLGİLİ VAKA ÇALIŞMALARI VE ATLAS ANALİZİ

A. YANSITICI GÜNLÜKLER VE VAKALARIN GELİŞİMİ, OKULLAR, MERKEZLER VE KURULUŞLARLA İLGİLİ VAKA ÇALIŞMALARI VE ATLAS ANALİZİ

Eğitimcilere ve profesyonellere uygulanan ve onlar tarafından doldurulan yansıtıcı günlükler, tümü müdahale prosedürleriyle ilgili temel kategorilerden oluşmuştur. Mevcut çıktıya dahil edilen temel kategoriler şunlardır: a. Müdahale Kriterleri, b. Müdahale Yeri, c. Müdahale Araçları, d. Müdahale Zorlukları ve e. Müdahalenin Takibi.

Toplamda 153 yansıtıcı günlük seçilmiştir ve 'Atlas.ti' yazılımı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bu analizin sonuçları, birbirleriyle ilişkileri temsili grafiklerle gösterilen 130 kodun oluşturulmasına yol açmıştır.

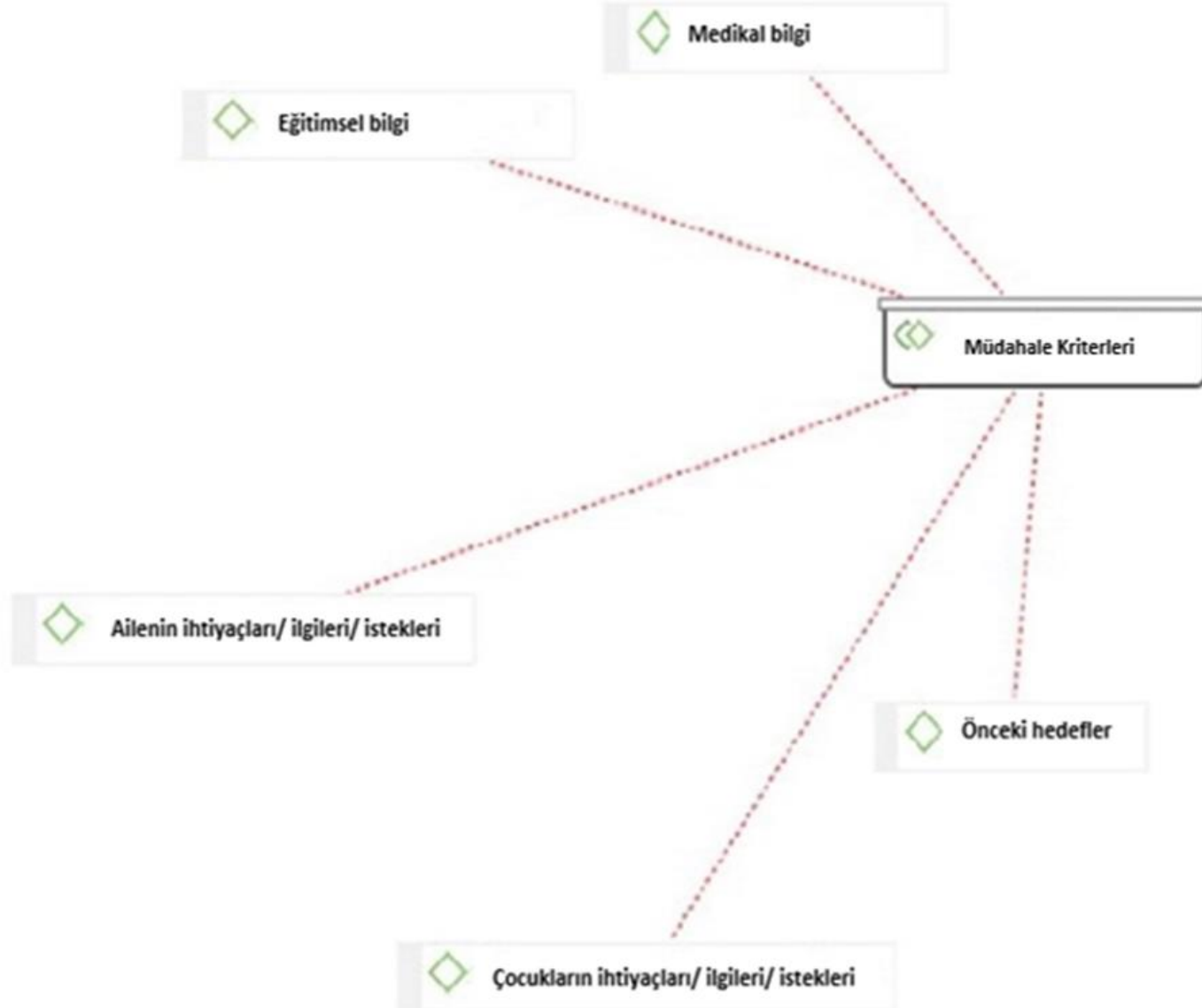
a. Müdahale Kriterleri

Profesyonellerin müdahale programlarıyla ilgili önceliklendirmelerini anlamayı amaçlayan soru "Söz konusu çocuğunuz/aileniz için müdahale alan(lar)ını belirlemede öncelikli kriterleriniz nelerdir?" idi.

Bu temel kategoriye ilişkin izlenen kodlar, aile ihtiyaçları, tıbbi bilgiler, eğitim bilgileri vb. ile ilgiliydi (bkz. Şekil 1).

1. Müdahale Kriterleri

1. **Müdahale Yeri** (Erken müdahale programınızı nerede uyguladınız?)

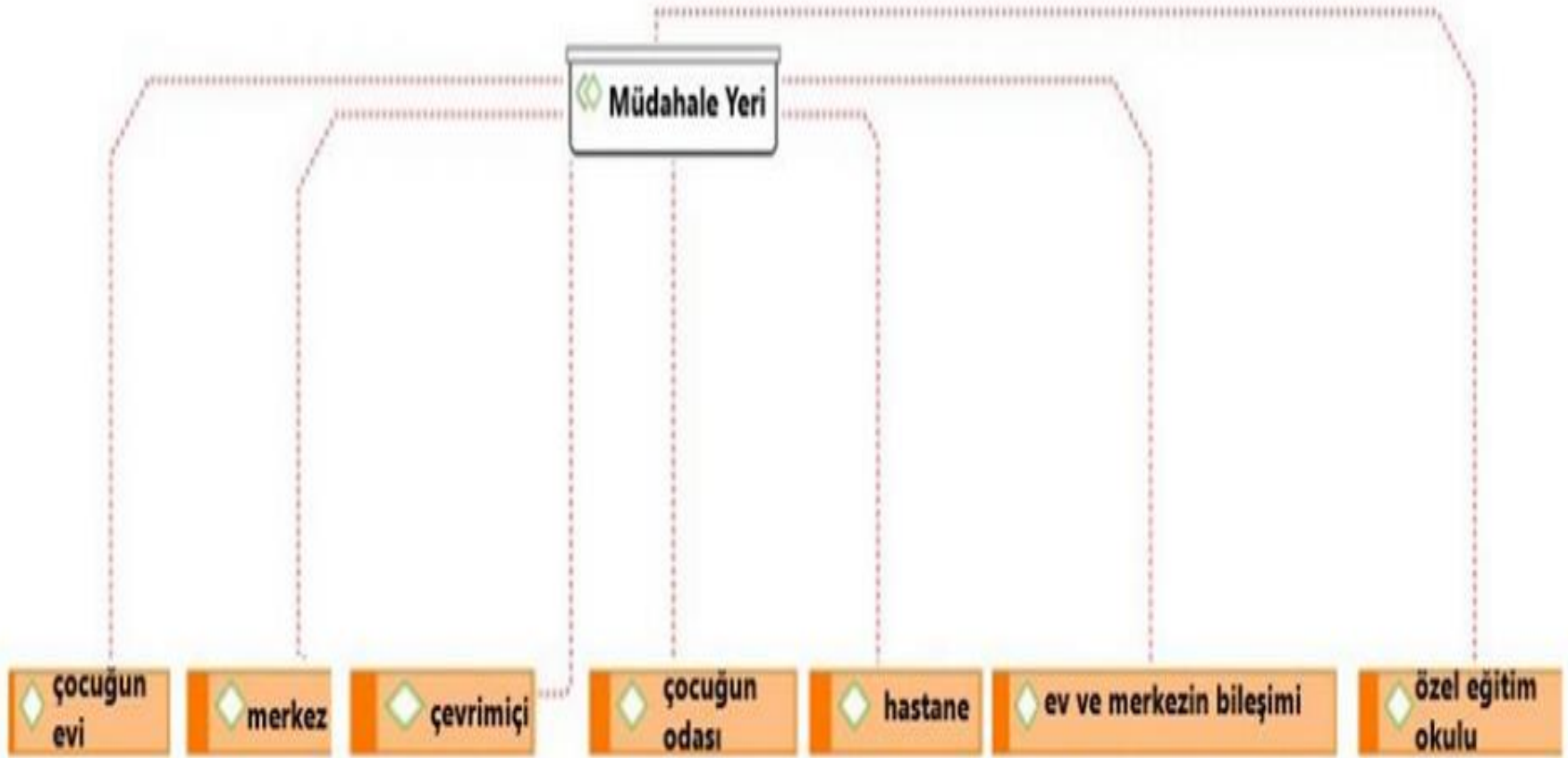
Bu soru ile profesyoneller tarafından uygulanan müdahale programının türünü tespit etmek mümkün olmuştur. Aşağıdaki tablo ve grafik, kullanılan müdahale ortamlarının dağılımını göstermektedir.

Farklı Müdahale Yeri Türleri

Yer	N (sayı)	%
Çocuğun evi	61	39.87
Çocuğun odası	11	7.19
Merkez	14	9.15
Özel eğitim okulu	47	30.72
Merkez ve evin bileşimi	6	3.92
Hastane	9	5.88
Çevrim içi	5	3.27
Toplam	153	100

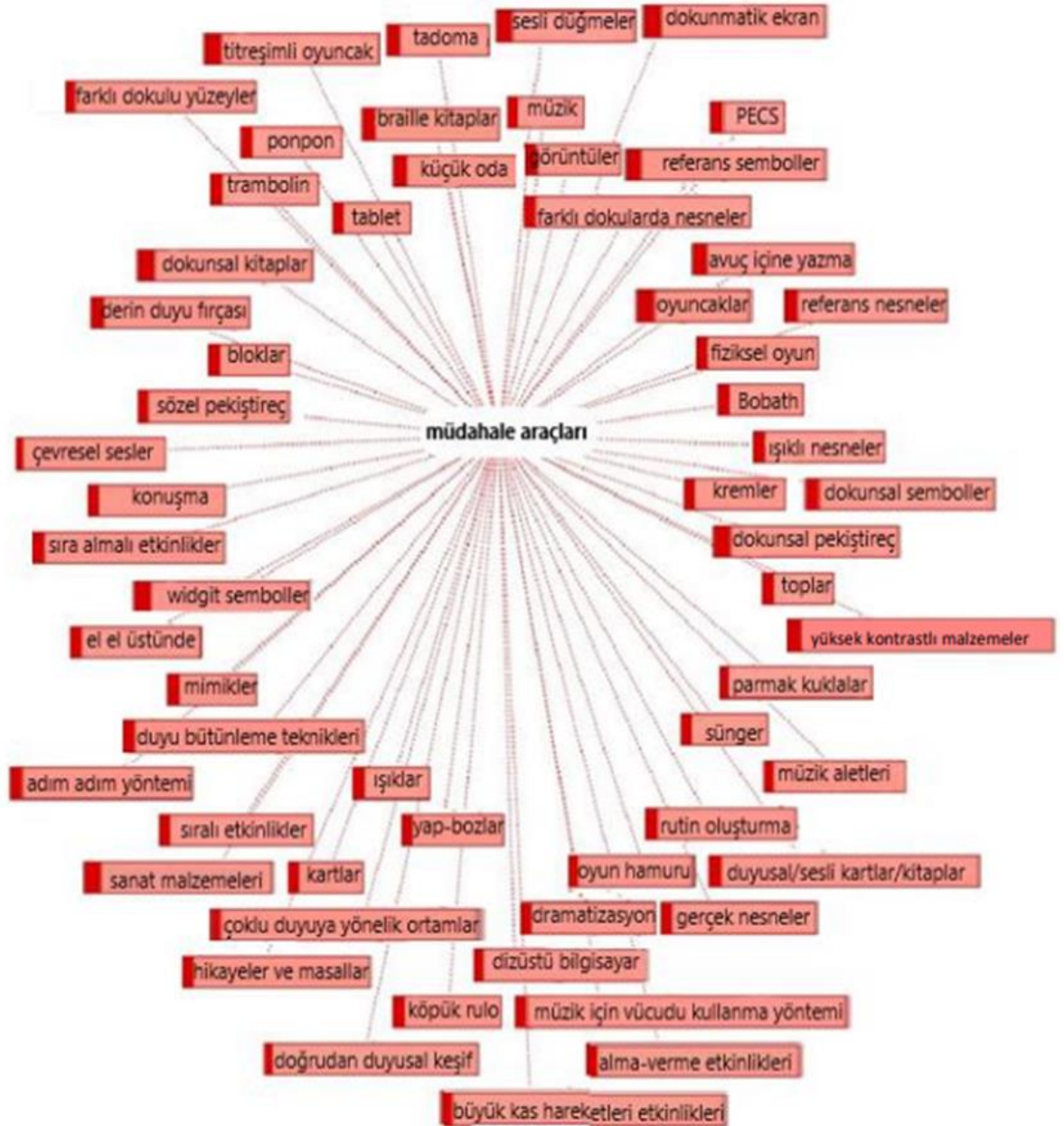
Müdahale Yeri

2. Müdahale Araçları

Çok engelli görmeyen bireyler popülasyonunda meydana gelen büyük heterojenliği haklı çıkararak müdahale araçlarının bolluğu şaşırtıcıdır.

Müdahale Araçları

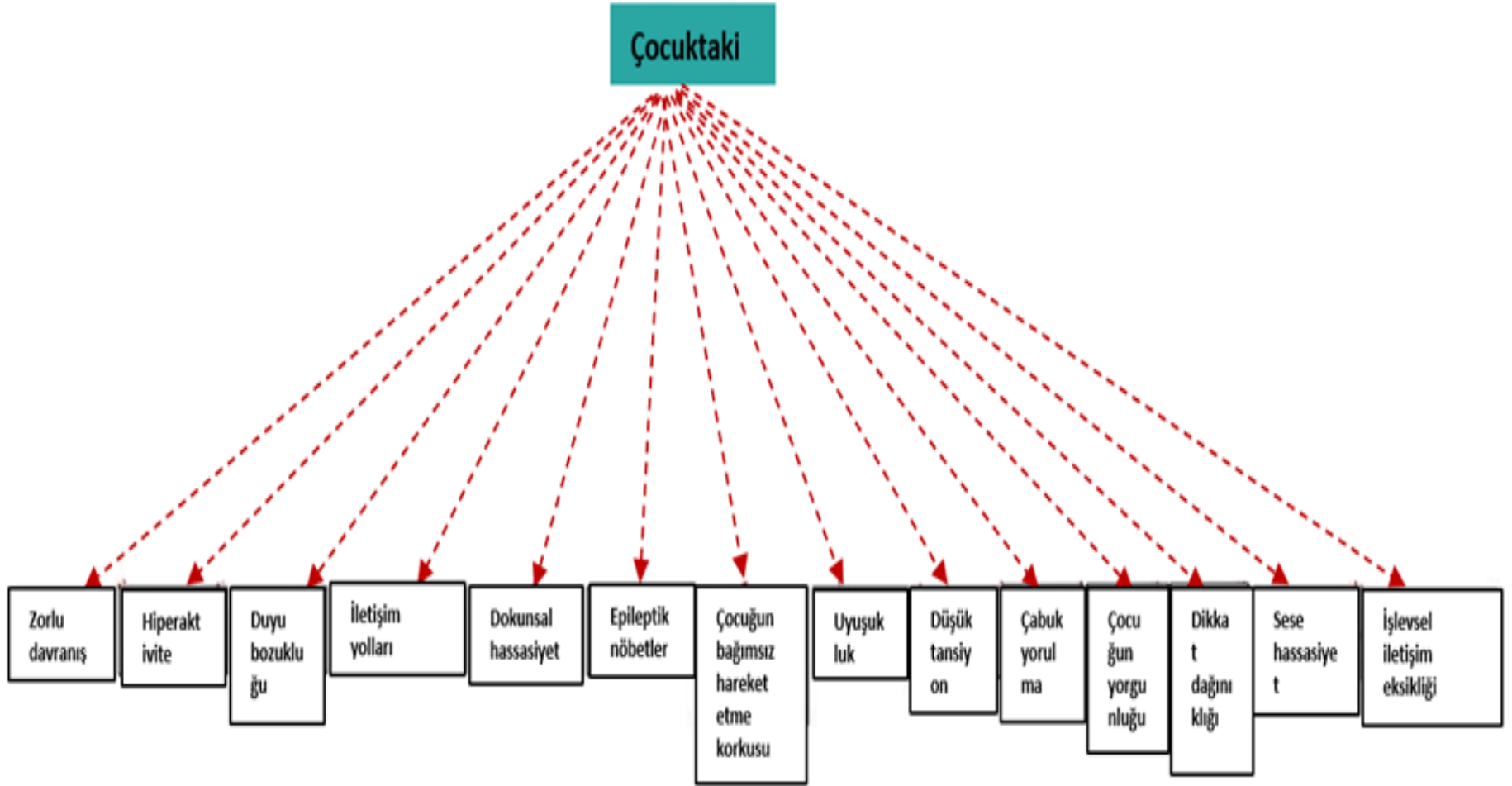

3. Μϋδահاله Ζορλουκλარი

Προφεςυονελλεριν μϋδահاله σϋρεεinde karşılaştıkları zorlukları ve en önemlisi onlarla nasıl başıa çıktıklarını vurgulamayı amaçlayan yansıtma günlüğünde bulunan diğەر bir soru da, “Mϋdahaledeki ana zorlayıcı unsurlar ve zorluklar nelerdi ve bunlara nasıl yaklaştınız?”dır. Aşıağıdaki şekiller bu eğitimcilerin bu konudaki deneyimlerini kısaca göstermektedir.

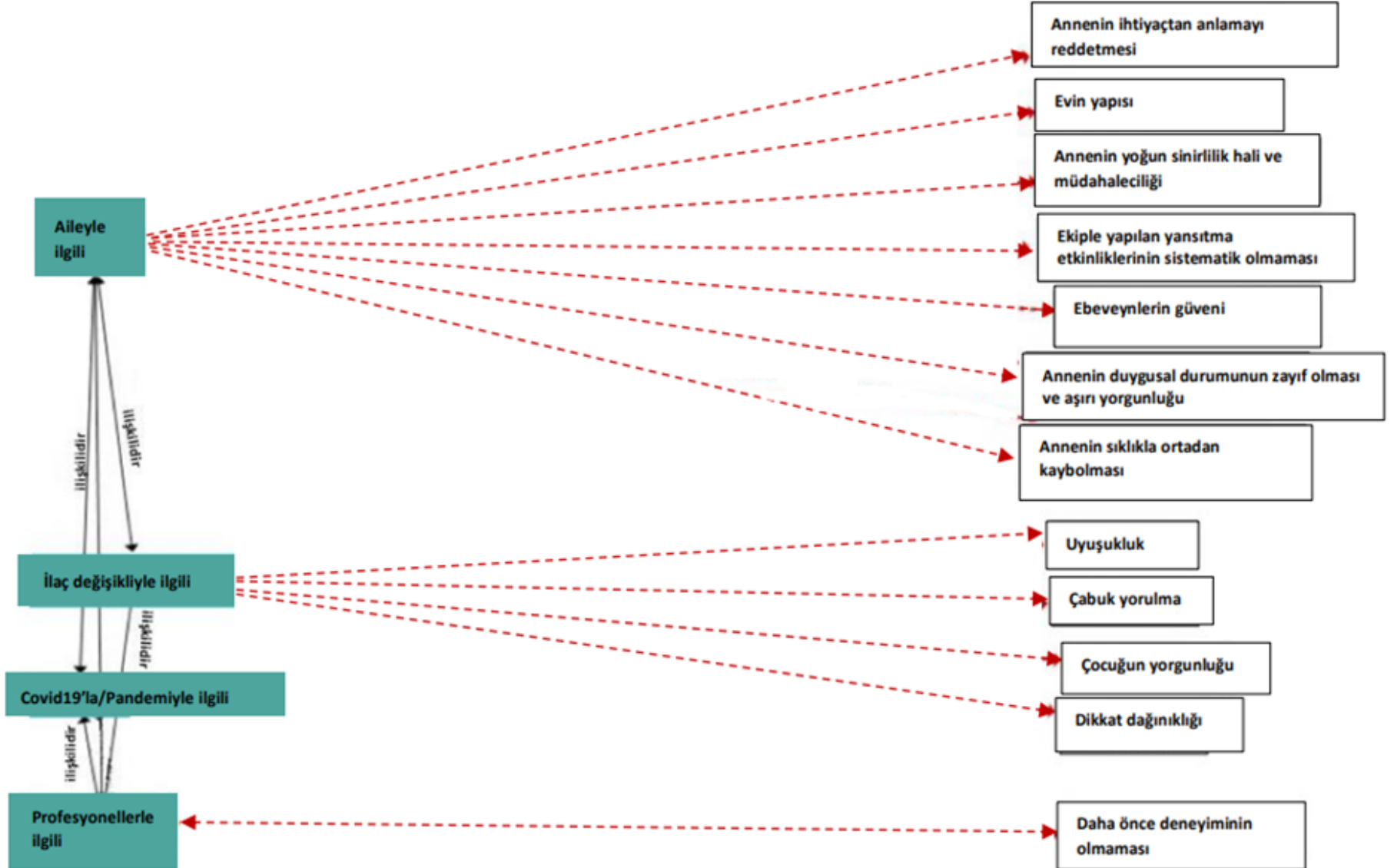

Müdahalede Zorluklar (I. Bölüm)

Müdahalede Zorluklar (II. Bölüm)

4. Müdahalenin İzlenmesi

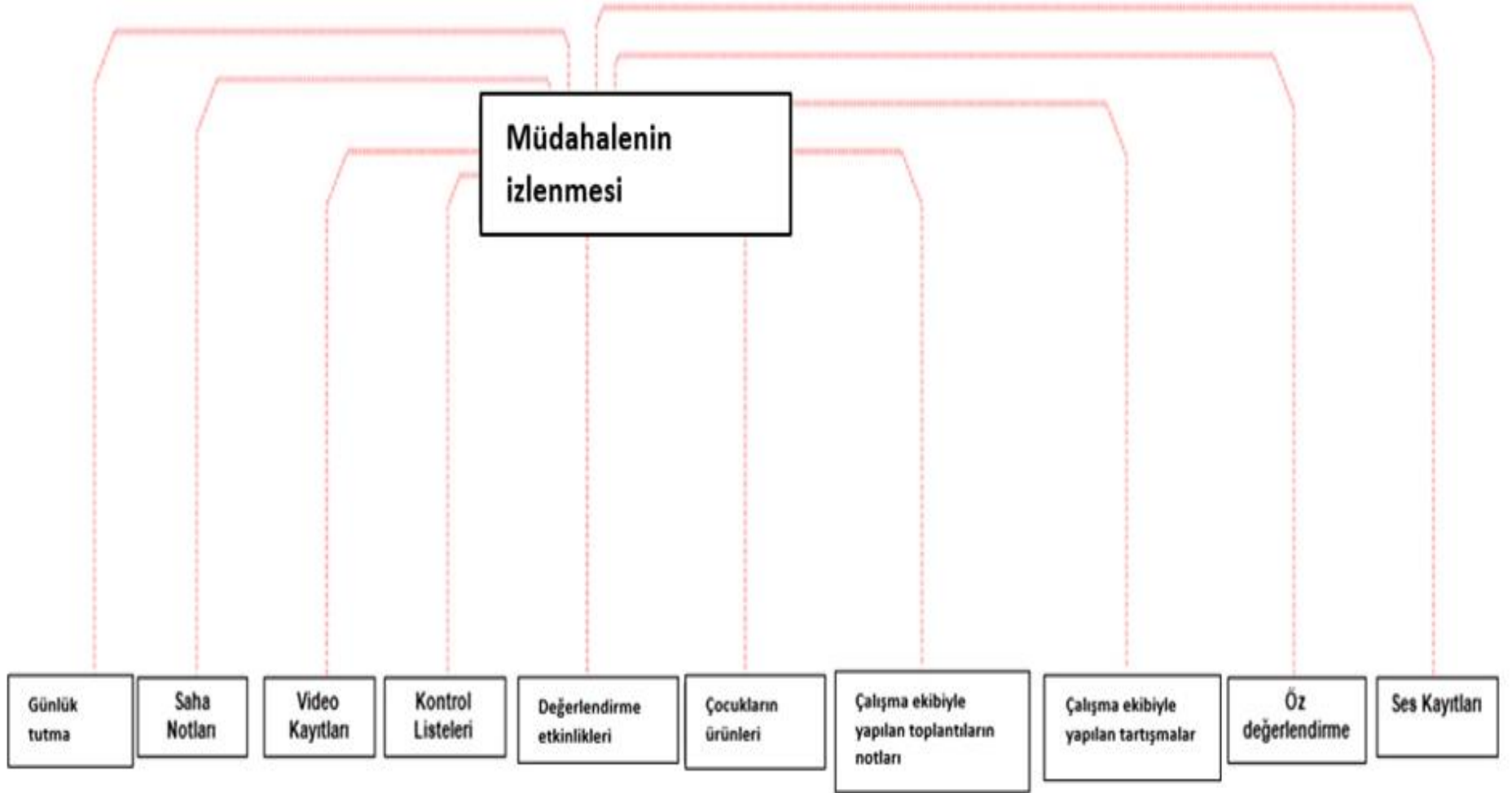
Son temel kategori, müdahale programını izlemenin yanı sıra, erken müdahalenin çok önemli bir kısmı olan, onu analiz etmek ve buna dayalı olarak da daha sonraki kararlarda ilerlemek için bilgi edinmenin potansiyel yollarını bulmak için derinlemesine araştırma yapmaktır. Aşağıdaki şekil ve izleme türüne karşılık gelen yüzdeler, bu proje sırasında neler olduğuna dair ayrıntılı bir resim sunmaktadır.

Farklı İzleme Türleri

Tür	Yüzde (%)
Değerlendirme etkinlikleri	13.33
Ses kayıtları	2.05
Çocukların ürünleri	7.69
Çalışma ekibi ile yapılan tartışmalar	13.85
Saha notları	18.46
Çalışma ekibi ile yapılan toplantıların notları	8.72
Öz-değerlendirme etkinlikleri	6.67
Video kayıtları	13.85
Günlük tutma	15.38

Müdahalenin İzlenmesi

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

SONUÇ

Hibrit eğitim yaklaşımının faydaları

Hibrit eğitim yaklaşımının uygulanmasına yönelik öğretmenlerin ve katılımcıların deneyimi, yaklaşımın zorluklarını ve faydalarını ortaya çıkarmıştır.

Sonuç olarak, önceden öngörülmeven ve çoğunlukla Covid-19 pandemisi nedeniyle güvenlik için yapılmak/uyarlamak zorunda kalınan zorlu bir hibrit eğitim tasarlama sürecinin üstesinden gelinmesi hem katılımcıların hem de öğretmenlerin, hem çevrim içi hem de yüz yüze eğitimin vazgeçilmez olduğu ve farklı işlevleri yerine getirdikleri konusunda hemfikir olmalarını sağlamıştır.

Hibrit eğitimin ana faydaları şunlardır:

Esneklik açısından:

- Nerede olursanız olun öğrenmek mümkündür.
- Yenilikçi dijital materyaller kullanmak önemli ve işlevsel olabilir.
- Katılımcı/öğrenci devamsızlığının azaltılması sağlanabilir (İnsanlar fiziksel olarak sağlıklı olmayabilir veya sınıfa gelemeyebilir. Ancak yine de eğitime katılabilirler).
- Sanal sınıf daha uygun maliyetli bir seçenek olabilir.

Teknoloji yoluyla öğrenme açısından:

- Fiziksel engelleri kaldırmanın bir yolunu sunar.
- Katılımcılara ve öğretmenlere teknoloji ile çalışma ile ilgili yeni beceriler sunar.

Sosyal beceriler ve ağ oluşturma açısından:

- Kişisel temas ve kişisel etkileşim fırsatları güvence altındadır.
- Ağ oluşturmaın faydaları ve öğrenmenin deneyimsel karakteri bozulmadan kalır ve daha da geliştirilebilir.

FÇ6_En İyi Uygulamalar Kılavuzu

SONUÇ

En iyi uygulamalar için son sözler

- Proje boyunca belirlenen iyi uygulamalara ilişkin Atlas sonuçlarının analizinin ardından, erken müdahale uzmanları tarafından çok engelli görmeyen çocuklara sunulacak öğrenme fırsatları, araçları ve uygulamalarının çeşitli, etkili ve kanıta dayalı olduğu açıktır.
- ErISFaVIA projesi boyunca yüksek düzeyde uzmanlık ortaya çıkarılmış ve belgelenmiştir. Çok engeli görmeyen küçük çocukların tam potansiyellerine ulaşmasını sağlamak için erken müdahale yaklaşımının önemi vurgulanmıştır.
- ErISFaVIA projesinin iyi uygulamaları ve sonuçları üzerinde daha fazla detaylandırma, politika önerileri için bütünleyici bir yaklaşım ve çok engelli görmeyen çocuklar ve ailelerinin ihtiyaçları üzerine açıkça tasarlanmış sağlam bir eğitim müfredatı oluşturabilir.